

בש"פ 286/15 - רביע פדאא, מואיד אבו פאנוס נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון

בש"פ 286/15

כבוד השופט צ' זילברטל

לפני:

1. רביע פדאא
2. מואיד אבו פאנוס

המבקשים:

נ ג ד

מדינת ישראל

המשיבה:

בקשת רשות לערור על החלטת בית המשפט המחוזי
בירושלים בתיק עמ"ת 40028-12-14 ועמ"ת
40041-12-14 שניתנה ביום 19.12.2014 על ידי כב'
השופט רם וינוגרד

עו"ד אשרף חסן

בשם המבקשים:

החלטה

בפני בקשת רשות לערור על החלטת בית המשפט המחוזי בירושלים (כב' השופט ר' וינוגרד) מיום 19.12.2014 בעמ"ת 40028-12-14 ועמ"ת 40041-12-14, אשר הדיון בהם אוחד. בגדר ההחלטה התקבלו שני עררים שהגישו המבקשים על החלטות בית משפט השלום בירושלים (כבוד השופטת ג' סקפה שפירא) מיום 16.12.2014 במ"ת 28156-12-14 ומ"ת 27248-12-14, בהן נקבע כי המבקשים ייעצרו עד תום ההליכים המשפטיים המתנהלים נגדם.

רקע

1. ביום 14.12.2014 הוגשו כתבי אישום נגד המבקשים, בהליכים נפרדים, במסגרתם יוחסה לכל אחד מהמבקשים עבירה של כניסה לישראל שלא כדין לפי סעיף 12(1) לחוק הכניסה לישראל, תשי"ב-1952. כמו כן, למבקש 2, ולו בלבד, ייחס כתב האישום שהוגש נגדו גם עבירה של הכשלת שוטר לפי סעיף 275 לחוק העונשין, תשל"ז-1977, שכן בעת מעצרו מסר לשוטר את שמו וזהותו של אחיו.

2. ביום 16.12.2014, קיבל בית משפט השלום שתי בקשות מטעם המשיבה בעניינם של כל אחד מהמבקשים, אשר הוגשו בד-בבד עם כתבי האישום, והורה על מעצרו של המבקשים עד תום ההליכים המשפטיים נגדם. יצוין, כי בעניינם של שני המבקשים לא התקיימה מחלוקת על קיומה של תשתית ראייתית לכאורית. בהליך שהתקיים בעניינו של המבקש 1 נקבע, כי קיימת עילת מעצר, שכן הלה אינו תושב ישראל – עובדה המקימה חשש מובנה להמלטות מן הדין, כאשר לכך מתווסף עונש מאסר מותנה בן ארבעה חודשים העומד לחובתו, שהוא בר-הפעלה בתיק זה ומחזק את חשש הימלטותו. בית משפט השלום עמד על כך שלמבקש 1 ארבע הרשעות קודמות בעבירות של כניסה לישראל שלא כדין, ואף על פי כן ממשיך הוא להיכנס לישראל פעם אחר פעם, עובדה המקשה לתת בו אומן כי יקיים את תנאי שחרורו ככל שישוחרר לחלופת מעצר. אשר למבקש 2, אף בעניינו נקבע כי קיימת עילת מעצר. בית המשפט ציין, כי הלה בעל הרשעות קודמות בעבירה של כניסה לישראל שלא כדין ובעבירה של ידוי אבנים, ועומד לחובתו עונש מאסר מותנה בן שלושה חודשים שהוא בר הפעלה בתיק זה. על כן נקבע, כי מאסר מותנה זה והעובדה שהמשיב אינו תושב ישראל, מקימים חשש להימלטות מן הדין. כמו כן נקבע, כי יש בעבירת ידוי האבנים בה הורשע המבקש 2 לפני כשנתיים כדי להקים "נופך מסוים של מסוכנות".

3. על שתי החלטות אלו הגישו המבקשים שני עררים נפרדים לבית המשפט המחוזי, אשר נדונו במאוחד. בהחלטתו מיום 19.12.2014 ציין בית המשפט המחוזי, בהפנותו לפסיקת בית משפט זה, כי ככלל אין הכרח שכל בקשה למעצר של תושב הרשות תביא למעצרו עד תום ההליכים, אך בשל היותו תושב האזור, ככל שניתן להבטיח את התייצבותו לדיונים בעניינו על-ידי קביעת הפקדה כספית משמעותית. בית המשפט עמד על הקריטריונים לבחינת בקשה למעצר עד תום ההליכים במקרים מעין אלו, כפי שהובהרו בבש"פ 6781/13 קונדוס נ' מדינת ישראל (4.11.2013). ביישום קריטריונים אלו נקבע, כי יש לקבל את העררים ולהורות על שחרורם של המבקשים בתנאים קפדניים שיבטיחו התייצבותם לדיונים, תנאים שכללו הפקדת סכום של 18,000 ש"ח למבקש 1 ו-22,000 ש"ח למבקש 2, כאשר לצד זאת חויבו המבקשים בהמצאת ערבות עצמית וערבות צד ג'. צוין, כי השוני בין התנאים שנקבעו לכל אחד מהמבקשים נובע, בין היתר, מכך שלמבקש 2 מיוחסת עבירה נוספת לבד מעבירת הכניסה לישראל, ומכך שלחובתו עומדת הרשעה "טריה יחסית" בעבירת ידוי אבנים. בסיום החלטתו קבע בית משפט קמא כי במידה שהמבקשים לא יעמדו בתנאים שנקבעו עד ליום 21.12.2014, יובאו השניים בפני שופט תורן בבית משפט השלום, תוך שצוין כי "בית משפט השלום אינו אמור להפחית מהסכום שנקבע בהחלטה זו, ששיקלל את מלוא הנתונים הרלוונטיים" (פסקה 5 להחלטה).

4. להשלמת התמונה יצוין, כי ביום 21.12.2014, לאחר שלא עלה בידי המבקשים להמציא את תנאי הערובה שנקבעו לשחרורם, הובאו השניים בפני בית משפט השלום (כב' השופטת ג' סקפה שפירא). במסגרת הדיון, ביקש בא-כוחם של המבקשים להפחית מסכום ההפקדה שנקבע. בית המשפט עמד על מצבם הכלכלי הקשה של המבקשים וציין, כי אף אם יפחית באופן מדוד מסכום ההפקדה שנקבע, לא יהיה בכך כדי לסייע להם לעמוד בתנאים ולהשתחרר מהמעצר. בנסיבות אלה נקבע, כי אין מקום להפחית, לאחר יומיים בלבד, מסכום ההפקדה שנקבע על-ידי בית המשפט המחוזי, אשר נועד לאיין את חשש הימלטותם מן הדין. על כן הוארך מעצרו של המבקשים עד תום ההליכים, כאשר

צוין, כי השניים יהיו רשאים להשתחרר ככל שיעמדו בתנאים שנקבעו על-ידי בית המשפט המחוזי.

הבקשה דנא

5. על קביעתו האחרונה של בית המשפט המחוזי שצוטטה לעיל בפסקה 3, ועל גובה ההפקדה שנקבע, הוגשה בקשת הרשות לערור דנא. בבסיס הבקשה עומדות שתי טענות מרכזיות. ראשית, לטענת המבקשים, שגה בית המשפט המחוזי עת הגביל את סמכותו של בית משפט השלום להפחית מסכום ההפקדה שנקבע. לטענתם, סעיף 47(ב) לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים), התשנ"ו-1996 (להלן: חוק המעצרים), הקובע כי משלא המציא העצור את הערובה בה הותנה שחרורו במועד שנקבע, יובא הוא בפני שופט תוך 24 שעות מתום המועד האמור, מקנה לאותו שופט שיקול דעת לבחון מחדש את תנאי השחרור שנקבעו. על כן, לגישתם, המקרה שבפנינו מעלה סוגיה בעלת היבטים רוחביים בדבר פרשנות הוראות סעיף 47 לחוק המעצרים, ושאלת סמכותו של בית משפט הקובע את תנאי שחרורו של עצור להגביל את היכולת לבחון ולשנות את התנאים שקבע. שנית, לטענת המבקשים יש לקבוע קריטריונים ברורים לפיהם תקבע ההפקדה לשחרור עצור השווה באופן בלתי חוקי בישראל. לטענתם, ההפקדה שנקבעה בבית המשפט המחוזי אינה מיישמת כראוי את הוראות סעיף 46 לחוק המעצרים, ומהווה חריגה משמעותית מהמדיניות המקובלת בבתי המשפט במקרים דומים באשר לגובה סכום ההפקדה, וזאת תוך הפניה לפסיקה רלבנטית. למעשה, לגישתם, קביעה של הפקדה כה גבוהה זהה במשמעותה להחלטה על מעצר עד תום ההליכים, שכן ידוע מראש שהמבקשים אינם מסוגלים לעמוד בתנאיה. בכך פגע בית המשפט בזכותם של המבקשים לחירות, אך בשל היעדר יכולתם הכלכלית. המבקשים סוקרים בבקשתם את פסיקותיו של בית משפט זה באשר לאמות המידה בהן תינתן רשות לערור לאחר תיקון מס' 8 לחוק המעצרים, אשר המיר את הפניה לערכאת ערר ב"גלגול שלישי" מערר בזכות לערר ברשות. לטענתם, נוכח מגמת ההרחבה שנקט בית משפט זה בסוגיה, יש ליתן רשות לערור ולקבל את עררם.

דין והכרעה

6. לאחר עיון בבקשה הגעתי לכלל מסקנה כי דין הבקשה להידחות, אף בלי להידרש לתגובת המשיבה. הלכה היא כי רשות ערר ב"גלגול שלישי" על החלטה בענייני מעצרים תינתן במקרים חריגים, בהם מעוררת הבקשה שאלה משפטית או ציבורית החורגת מעניינים הפרטני של הצדדים וכן במקרים בהם ההחלטה מושא הבקשה פוגעת פגיעה מוחשית בזכויותיו של המבקש או באינטרס הציבורי (בש"פ 8142/14 נוי נ' מדינת ישראל, פסקה 9 (10.12.2014); בש"פ 5315/14 סללם נ' מדינת ישראל, פסקה 8 (3.8.2014), והאסמכתאות הנזכרות שם). לא ראיתי כי הבקשה שבפניי מצדיקה מתן רשות לערור, בשים לב לאמת המידה האמורה.

7. בכל הנוגע לטענת המבקשים באשר להגבלת סמכותו של בית משפט השלום לבחון את התנאים שנקבעו לשחרורם - סבורני כי אף אם היה מקום לנקוט בלשון "מרוככת" יותר בהחלטתו של בית המשפט המחוזי באשר לאפשרות להפחית מסכומי ההפקדה שנקבעו על-ידו, לא התרשמתי כי היה בכך כדי להגביל בפועל את שיקול דעתו של בית משפט השלום. בית משפט השלום אמנם ציין בהחלטתו מיום 21.12.2014 את קביעתו של בית המשפט המחוזי, לפיה אין הוא "אמור" להפחית מהסכומים שנקבעו, אך חרף זאת בחן את האפשרות להפחיתה מסוימת בסכום ההפקדה (פסקאות 6-7 להחלטה), ולא ראה עצמו כבול לסכום שנקבע. לפיכך, במבחן התוצאה, אין ממש בטענתם זו

של המבקשים, ועל כן אין באמירותיו של בית המשפט המחוזי כשלעצמן כדי להצדיק מתן רשות ערר ב"גלגול שלישי". אכן, המחוקק הורה על הבאת העצור בפני שופט ככל שהערובה שנקבעה לא הומצאה, על מנת שזה יבחן האם העצור נותר במעצר מחמת חסרון כיס אמיתי ויעיין מחדש בגובה הערובה. לפיכך אין מקום לכבול את שיקול דעתו של בית משפט השלום, בפניו מובא העצור שלא הפקיד את הערובה שנקבעה לו, בכל הנוגע לסכום ההפקדה שנקבע בערר. כפי שהוזכר לעיל, בפועל לא ראה בית משפט השלום את עצמו כבול לסכום ההפקדה שקבע בית המשפט המחוזי ללא כל יכולת להפחית ממנו. עם זאת, בית משפט השלום ראה עצמו מחויב להתחשב בסכום שנקבע בבית המשפט המחוזי, ובכך נהג כראוי, שהרי גם ללא הערתו של האחרון ברי כי הערכאה הדיונית אינה יכולה להתעלם מפסיקתה של ערכאת הערעור, גם מקום שנתר בידה שיקול דעת לבחון מחדש את סכום ההפקדה. מכל מקום, עניין לנו בהערה קונקרטיית שנכללה בהחלטת בית המשפט המחוזי, שגם אם ניתן היה להקפיד יותר בניסוחה, אין עסקין בסוגיה בעלת היבטים כלליים.

8. לא מצאתי הצדקה ליתן רשות ערר גם ביחס לטענות המבקשים בקשר לסכום ההפקדה שנקבע במסגרת תנאי ערבותם. על אף ניסיונם של המבקשים לשוות לבקשתם נופך עקרוני, ברי כי לא כך הדבר ומדובר בהתאמת סכום ההפקדה לנסיבות קונקרטיות, התאמה שאין מקום לערכה בבית משפט זה במסגרת ערר "בגלגול שלישי". אכן, סכומי ההפקדה שנקבעו בעניינם של המבקשים מצויים ברף הגבוה (השוו: מ"ת (שלום-ראשל"צ) 30802-10-14 מדינת ישראל נ' קטוף (21.10.2014); עמ"ת (מחוזי-י) 26783-05-14 עצאעצה נ' מדינת ישראל (16.5.2014)), ויתכן כי לא ניתן משקל מספק ליכולותיהם הכלכליות לעמוד בתנאים אלו. ואולם, החלטות הערכאות הקודמות באשר לתנאי הערבות של המבקשים אינן סוף פסוק, שהרי לאחר שחלף זמן ולא הסתייע בידי המבקשים לגייס את סכומי ההפקדה שנקבעו בעניינם, שמורה להם הזכות לפנות "בכל עת" בבקשה לעיין חוזר בתנאי שחרורם לפי סעיף 52(ב) לחוק המעצרים - וגם לקיומה של אפשרות זו השלכה על ההחלטה האם ליתן רשות לערר, שהרי עומד להם, מכוח הוראת החוק, מעין "סעד חלופי" שבגדרו הם יכולים להביא את עניינם. ודוק - על פי הוראת סעיף 52(ב) לחוק המעצרים ניתן לפנות בבקשה לעיין חוזר מחמת אי יכולת להמציא ערובה "בכל עת", במובחן מבקשה לעיין חוזר שלפי סעיף 52(א), שניתן להגישה בעילה של חלוף הזמן רק אם "עבר זמן ניכר מעת מתן ההחלטה" בה מבקשים לעיין מחדש. במסגרת בקשה מעין זו, יוכלו המבקשים לפרט את מצבם הכלכלי על-מנת לאפשר לבית המשפט לבחון שוב את יכולותיהם (מעין "חקירת יכולת" כמוצע בבש"פ 9694/02 רביזדה נ' מדינת ישראל, פ"ד נז(1) 176, 181 (2002); בש"פ 8184/99 מוחמד נ' מדינת ישראל, פסקה 3 (21.11.1999)), ובהתחשב גם בחלוף הזמן מאז שהוחלט על שחרורם בכפוף להמצאת ערבויות. ככל שחולף זמן ממועד מתן ההחלטה האמורה ולא עולה בידי העצור להמציא את הערובה שנקבעה כתנאי לשחרורו, מתחזקת המסקנה כי הערובה אינה ריאלית בהתחשב ביכולתו האמיתית של העצור, וכיוון שבית המשפט כבר החליט כי ניתן לשחררו, וזו נקודת המוצא, יש מקום לשקול שוב את מכלול הנתונים ובהם את סכום ההפקדה. בעקבות כך, יכול וייקבע כי יש להפחית מסכומי ההפקדה שנקבעו בעניינם. ברור שסכום שאינו ריאלי מאיין את אפשרות השחרור ולפיכך עומד בסתירה להחלטה לפיה ניתן לשחרר את העצור בתנאים.

סוף דבר, הבקשה נדחית.

ניתנה היום, כ"ח בטבת התשע"ה (19.1.2015).

ש ו פ ט
